

كِتَابُ التَّهْجِيِّ الْقُرْآنِيِّ

U FARA

UVOD U KUR'ANSKO PISMO

Autor: Idriz Demirović

SUFARA uvod u Kur'ansko pismo

XV izdanje

IZDAVAČ:

MEŠIHAT ISLAMSKJE ZAJEDNICE SANDŽAKA
izdavačka djelatnost EL-KELIMEH

ŠTAMPA:

GRAFOKARTON, PRIJEPOLJE

NOVI PAZAR, 1999. god.

Idris
Demirović

كِتَابُ التَّهْجِي الْقُرْآنِي

OSUFARA

UVOD U KUR'ANSKO PISMO

UDŽBENIK ZA
VJERSKU POUKU

Uvod

Kur'ansko pismo je pismo arapskog alfabeta. Piše se i čita na lijevo i ima 28 slova (harfun mn. hurūfun). Nema posebno malih i velikih slova, ali većina njih imaju različite oblike, ovisno od mjesta gdje stoje u riječi. Nema ni samoglasnika a ni slijedecih slova: c, č, ć, đ, lj, nj, p, ž. Sva slova kur'anskog pisma služe kao znaci za suglasnike, jer nema posebnih slova za oznaku samoglasnika. Samoglasnici se dijele na kratke i duge. Za kratke postoje posebni znakovi koji se stavljaju iznad, odnosno ispod slova, dok se dugi samoglasnici označavaju pomoću kratkih i odgovarajućeg produženog slova.

Obzirom na način izgovora svi glasovi dijele se na meke i jake.

Meki glasovi su:

ا ب ت ث ج د ذ ر ز س ش ف ك ل م ن و ه ي

dok su jaki:

ح خ ص ض ط ظ ع غ ق

Prvi se izgovaraju kao u našem jeziku, a drugi su jači za koje je, radi njihovog pravog izgovaranja, potrebno posebno uvježbavanje.

Ima i srodnih harfova koji se, radi različitog značenja, različito pišu i različito izgovaraju. Mora se isto tako strogo paziti na njihovu razliku kod izgovaranja. Pomenutih srodnih harfova ima šest grupa i to:

I	ح خ ه	— tri (h)
II	ظ ز ذ	— tri (z)
III	ص س ش	— tri (s)
IV	ض د	— dva (d)
V	ط ت	— dva (t)
VI	عُ اُو, عِي اِي, عَا اِ	— po dva (ā, ī, ū)

Što se pravopisa tiče sva slova se dijele na s p o j e n a — koja se spajaju sa slovima koja slijede iza njih u riječi, i r a s t a v l j e - n a — koja se ne spajaju sa slovima koja iz njih slijede. Prvih je 22 dok je drugih 6: ا د ذ ر ن و

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 رَبِّ يَسِّرْ وَلَا تَعْسِرْ رَبِّ تَتِمَّ بِالْخَيْرِ

|

ELIF

Opšta karakteristika arapskog alfabeta je u tome što se sastoji samo od suglasnika izuzimajući jedino u izvjesnim slučajevima ELIF.

Prvo slovo arapske abecede je uspravna crta (|) zvana elif. Elif bez ikakva znaka uči se samo sprva kur'anskih poglavlja (sureta) i u arapskoj abecedi. Kao svako drugo arapsko slovo i elif se čita samo uz pomoć znakova za samoglasnike.

KRATKI SAMOGLASNICI

U arapskom jeziku ima tri kratka samoglasnika. Za njihovo označavanje postoje tri znaka (hareke) koja se stavljaju iznad slova — suglasnika: (ـَ) fetha, (ـُ) damma, odnosno ispod slova (ـِ) kesra, a koji nikad ne stoje sami, nego sa suglasnikom.

Ī

ELIF SA FETHOM

Kada se iznad elifa (Ī) stavlja znak za kratki samoglasnik (̣ – hareke fetha) dobija se Ē koje se čita kao kratki samoglasnik e, odnosno kratko a:

Ī ̣ = Ē e

Ē

Ē

Ē

Ē

Ē

Ē

!

ELIF SA KESROM

Ako se ispod elifa (Ī) stavlja kesra (̣) dobija se Ĭ koje potpuno odgovara našem kratkom samoglasniku i:

Ī ̣ = Ĭ i

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

Ĭ

’

ELIF SA DAMMOM

Kada se iznad elifa (|) stavlja hareke damme (_ ’) dobija se ’
| koje se čita kao naš kratki samoglasnik u:

| _ ’ = ’ u

’ ’ ’ ’ ’ ’

’ ’ ’ ’ ’ ’

’ ’ ’ ’ ’ ’

ﺀ

DAL

Izgovara se kao naše d. Piše se:

Na početku riječi i kad je samo	U sredini i na kraju riječi	
	Rastavljeno	Spojeno
	ﺀ	ﺀ

Sva arapska slova sa mekšim izgovorom kada imaju za kratki samoglasnik fethu čitaju se sa kratko e, odnosno ona sa jačim izgovorom čitaju se sa kratko a, a kada imaju kesru sva se čitaju sa kratko i, i kada imaju hareke dammu čitaju se sa kratko u, kao:

د — d

د	ـَ = دَ	—	de	} kratko
د	ـِ = دِ	—	di	
د	ـُ = دُ	—	du	

دَ دِ دُ دَ دِ دُ دَ دِ دُ

دَا دِ دِ دَا دِ دِ دَا دِ دِ دَا

دَادِ دَا دَا دَادِ دَا دَا دَادِ دَا دَا

ذ

ZAL

Ovaj glas ne postoji u bosanskom jeziku. Kod izgovora ovog glasa treba staviti vrh jezika ispod gornjih prednjih zuba i izgovoriti kao meko z. Glas ذ ima ove oblike:

د - - - دُ = d

آذ = ez

أذ = uz

ذ - - - ذُ = z

إذ = id

دذ = dez

آذ إِذْ أذْ إِذْ أذْ أذْ إِذْ أذْ إِذْ أذْ

دذ أذْ دذْ دذْ دذْ دذْ دذْ دذْ دذْ

إذْ آذْ أذْ إِذْ أذْ إِذْ أذْ إِذْ أذْ

دُ ذَاذْ إِذْ ذَاذْ أذْ ذَاذْ دُ ذَاذْ

ر

RA

Uglavnom odgovara bosanskom glasu r. Bez obzira da l
stoji na početku riječi, u sredini ili na kraju riječi, spojen ili rastav
ljen, uvijek se piše na ova dva načina nepromijenjen ر rpi

رَ سِ رُ أَزْ إِسْ أَرِ اسْ دِرْ ذُرْ سَرَأْ

دُرْ سُرْ دِ اسْرُ ذَدِرْ إِرْدَ ذَارْ سُرَادِ أُرْدَ سُرْدِ

دَاسَرْ دُرِأْ سِرْ ذَا رَذْدَ دُرِدَ سَرَذْدَ ذَرَسَرْ أَدِرْ

دَرَأْ دُرِدَ أَذْ سَرَأْ إِدِرْدَ أُدِرْأْ أُدْذُ دِرَأْ

إِدْرَدُ دَرْدِرْ ذَرْ ذَسَرْ

ز

ZA

Potpuno odgovara glasu z, a piše se uvijek nepromijenjen na ova dva načina ز نر npr.:

زِ زِ سُرْ أَزْ إِسْرُ أَزْ دُسْرُ ذُسْرُ دِزْ سِرَأْ أِزْ

دَ ذِ ذِسْرُ إِذْ سِرْ دُزْ ذَرِزْ أَذْ سِرْ ذُ ذِرْ ذُ أِرْ ذِ

زَادَ ارَانَرَ سَرَنَرَ اِذْ اَزْدَرَ دَرَزْ

نَرَنَرَ اِرْنَرُ دِرْنَدُ دَنَزْ سَرَنَرَا نَرَنَرَ

زُرَزْ زَادَ زِدَارُ زَدَرَنُ اَزْدَرَ اَزْدَرَزْ

TENVIN

Kratki samoglasnici (hareke) mogu se udvostručiti. To udvostručenje zove se tenvin, a dolazi samo na kraju riječi.

Udvostručena fetha () čita se en (odnosno an kada stoji iza jakih glasova), udvostručena kesra () čita se in, a udvostručeno damme () čita se un. Tenvin (en, an) u većini slučajeva piše se sa elifom, npr.:

اَ	- en	دَا	- den	زَا	- zen	} čitaju se kratko
اِ	- in	دِ	- din	زِ	- zin	
اُ	- un	دُ	- dun	زُ	- zun	

ذَا ذِ ذٍ ذِ اُ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ
 اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ اِ
 رَ دَ دَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ
 رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ رَ Rَ

ب

BA

Izgovara se kao naš glas b.

Slova koja smo dosad naučili nisu se spajala sa slovima koja iza njih u riječi slijede, dok slovo b (ب) spada u vrstu onih slova koja se spajaju sa slovima koja slijede u riječi. Ovo slovo, kao i ostala slova koja se spajaju, obzirom na to da li stoji samo ili se osnovnom obliku doda jedan potez za spajanje (desno, lijevo, ili s obje strane) ili završni potez, radi lakšeg pisanja, različito se piše kad je na početku riječi, u sredini, na kraju, rastavljeno ili spojeno. Ovisno od toga ima ove oblike:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ب ب	ب ب	ب	ب	ب

ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب ب
 دُبُّ دُبَّا دُبُّ دُبُّ دُبُّ دُبُّ دُبُّ دُبُّ دُبُّ دُبُّ دُبُّ دُبُّ
 بَارَ بَارِ بَارِ بَارِ بَارِ بَارِ بَارِ بَارِ بَارِ بَارِ بَارِ بَارِ
 أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ أَبْرَأَ
 أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ أَبْرَدَ
 أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ أَرْبَزَ

ت

TA

Izgovara se kao naš glas t, a pošto se spaja sa harfovima koji slijede u riječi, ima ove oblike:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ت ت	ت ت	ت	ت ت ت	ت ت

ثَ ثِ ثُ ثٌ أَثْ أِثْ أَرَتْ تَرَّ أَبَتْ إِبَتْ
 أَتَتْ بِأُتْبَةٍ إِتْبٌ بَرَّتَا بَدَأَتْ بِرُتْبَةٍ زُرَتْ تُرْبَةٌ
 أَبَرَّ إِبْرَاهُ أَرْتَبَ بَرْدَةٌ تَزْبَبُ ثُبْتُ ذَرْدَرَةٌ
 تَرَّ تَدَبَّرَ تَرَنَّى دُرَّةٌ تَبَرَّتَا تَبْذُرُ بِأُتْبَةٍ
 تَبَّثَ رُتْبَةٌ دَبَّابَةٌ إِبْتَدَأَ إِرْتَرَةٌ بِذَرَرَةٍ
 ذَرْدَرَةٌ بَرَّةٌ أُرْبَةٌ ذَرْدَرَةٌ

ث

SA

Ovaj glas ne postoji u bosanskom jeziku, a najbliži je našem mekom s. Izgovara se meko, s vrh jezika i rastavljenih usana. Piše se:

Na početku riječi		U sredini riječi		Na kraju riječi	
ث	ث	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
		ث ش	ث	ث	ث

ثَ ثُ ثَا ثِ إِثْ ثَبْ دَثْ أَثْ بُثْ
 رِثْ رَثْ تَثْ تَرِثْ بَثْ بُرْ أَثْ إِذْ أُثْرُ
 بَارِثْ ثَبِثْ دَشِرْ بِأَشِرْ رِشْدْ رِثَاءْ إِثْ
 ثَبَّ أُرْثَ شَرْدًا بِرِثَّةٍ أَثْرَبْ أُرْثَ بَرِثْ
 تَدَشِرْ أُرْثَا إِبْرَكَ شَرُّ شَرْدَا تُثْرَبُ بِتَرْبِثْ

و

VAV

Približno odgovara našem glasu v sa razlikom što je ovaj potpuno usnen glas jer se izgovara skupljenih usana. Pošto se ne spaja sa slovima koja slijede u riječi, piše se samo na ova dva oblika:

Na početku i na kraju riječi samo	U sredini i na kraju riječi spojeno
و	و

وَ سِ وُ وَا أَوْ دَوْ وُدْ ذَوْ وِبْ
 أَوْ بُ وِثْ أَتَوْ زَوْرًا وَأَبَ بَوُوبَ وَرَبَ
 إِذْ رَأَوْ شَرَّوَةً تَوَدَّدُ وَرَدَّةٌ بِشُورَةٍ وَدَرَّ
 بِوَزْنٍ وَأَوْثَرَ وَزَرَ وَتُبْتُ تَوْبَةً وَأَوْبَدَ
 دَوِيرٌ تَزَوَّودَ وَأَوْزَرَ إِزْوَزَرَ ثَوَّكَ أَوْتَرَ
 وَادُّ أَوْرَثْتُ رَوَّوَزَ يَبْدُو وَيُورَثُ وَرَثَةٌ

TEŠDID

Ovaj znak za pojačanje zove se tešdid i služi za dvostruko izgovaranje slova iznad kojeg stoji. Nikad ne dolazi na početku, nego u sredini ili na kraju riječi. Slovo nad kojim stoji tešdid čita se udvostručeno, tako da se prvo čita sa sukunom, a drugo sa hareketom koju ima, npr.:

رَدَدَ = رَدَّ بَثَّ = بَثَّ رَبَّ = رَبَّ ثَبَّتَ = ثَبَّتَ

ثَبَّتُ بَثَّ تَبَّتْ تُرِدُّ وَبِئْرٍ دَرَّةٌ تُزَوِّدُ

بِذَرَةٍ نَزَرَةٍ أَدَبَ ثَرَبَ وَدَثِرُ تَدَرَّبَ تُدَبِّرُ

بِثْبُثٍ وَدَدَ تَأَزَّزَ ذَرَّةٌ أُرْزِ وَدَّتْ دُبَا

تَبَرَّزَ يَبِثُّ ابْتَدَتْ تُزَبِّبُ يَتَزَرَّبُ تَدَبُّرٌ

ن

NUN

Izgovara se kao naše n, a pošto se spaja sa harfovima koji sli-
jede u toj riječi, piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ن ن ن	ن	ن ن	ن	ن

تَ مِنْ أَنْ نُنْ بِنَ نَا دُنْ بِنِ أَنْ
 إِنَّ أَنْتَ إِبْنٌ بِإِذْنٍ وَنَبَذَ بِبَيْتٍ أَذُنَبَ دُنْبَا
 تُنْغَا نَوْدُ أَرِنَ أَذُنْ أُبْنَةُ بِبَدَنْتِ إِنْ أَرْنَبَا
 نَرَبَنْدَرَا دَرْنَةُ بَدَنْ أَرْنَبِ نَبْرُ تَنْبَةُ تُنْبِتِ
 إِنْتَدَبَ إِنْ نَبَذَ أَنْبَرَ دُئْدُنْ أَنْبِرَا تُنْثِيْتُ
 تَرْبَنَةُ وَزَنْتَرَةُ أَنْبَتِ نَوْبَةُ أَنْذِرَ إِبْنَةُ بِنْبُوَّةِ
 إِنْ نَزِدْ نَبْوَةُ وَنَوَّرَ

ی

JA

Potpuno odgovara našem glasu j, a piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
ی ی	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
	ی	ی ی ی	ی ی	ی

Kada je **ي** kao nosilac tenvina en, onda se to **ي** ne čita.
na primjer:

يَ سِ سِ اِ يَ يَ يَ يَ يَ يَ يَ يَ يَ يَ
 زِدِي اَتِنَ بَزِيدِ يَرِثُ دَوِيرَةً رَوِي ثَدِيَا يَرَوْنَ
 اُزَوِيَةً اَتِنَ رَوِنْدَا دَيْنُ يَنْذِرُ وَيَرَوْنَ بَايَ
 بَرَدِيَةً زَيْنَ يَرُوزَ يَبْتُ اَذَرِيَةً يَوْنِ تَبَا
 يَذْبِي يَنْبِتُ اُشْبِيَةً يَدَوِي ثَنِي تَدَيْنَ يَازَنُ
 ذَرِيَةً رَوِي وَيَدَوْنَ يَبْتُ بَرِيْبَ تَرِيَّةً بَدَنِيَّةً

ل

LAM

Izgovara se uglavnom kao naš glas l, s tim što je malo čvršći
i tanji. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ل	ل ل	ل	ل	ل

لا	لا	لا	لا	لا
لَا	=	لَا	=	Lee
لَا	=	لَا	=	Lei
لَا	=	لَا	=	Leu
لَا	=	لَا	=	Len

kratko

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَ أَيْدِيهِمْ وَلَا يُحِيطُ بِشَيْءٍ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

لَبَّ اُنْتُ لَلْبَيْتِ اُنْزِلْ ثَلُثُ اِيْلٍ لَوْ وُلِدَ وَلِيَّ يَدُلُّ

بَادِلَةٍ اَلَا ذَلْ يَلِدُ بَلَدٍ لِانَّ بَلَاءَ اَلْاَبَدُ لِيْزُ لَبَنِ

لَدُنْ ذِلَّةٍ لِيَنْلِ بِلَذَّةٍ وَلَوْلَ اَيُّ لَوْنٍ لَيْتَ دَلُومَا

لِيَنْتَ لِيْلَا لَزِبَ بِلِيْنِ اَلْذَبَ يَدُلُّ زُلْزِلَتْ اَلْدُّ

ثَلُثُ وَيْلُ لِلزَّبِ لَبَزُ بُلْبُلَا وَلَنْ تَلْبَثَ لَانْتَ اَلْاَبَوِي

وَلَدَتْ اِشْنَيْنِ بَوْلَدَةٍ

DUGI SAMOGLASNICI

U arapskom jeziku imaju tri duga samoglasnika: ā, ī i ū. Pošto nema posebnih slova za oznaku dugih samoglasnika, tvore se od kratkih samoglasnika i suglasnika (i to tako da se iza znaka fetha doda ا, و ili ي pa nastaje ā, iza znaka kesre doda se ي pa nastaje ī, iza znaka damme doda se و pa nastaje ū). Kada ا, و ili ي stoje kao znaci za duge samoglasnike, ne stavlja se nad njih sukun.

Na dugim samoglasnicima nekad stoji uspravna crta mjesto kose.

اَ اِي اُ DUGI SAMOGLASNIK A

Dugi samoglasnik ā ima više vrsta. Tvori se od اِ ili وِ. Dugo a nastaje kada iza fetha dolazi ا ili ي bez ikakvog znaka, odnosno kada iznad اِ ili وِ stoji mala uspravna crta اَ, اِي, اُ. U tom slučaju اِ ili وِ čitaju se kao naše dugo a, a piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi	Na kraju riječi
ا ا	اَ اِي اُ يَ يِ يِ	اَ اِي اُ يَ يِ يِ
اَ = a اِ = i اُ = u اِي = ia اِ = ia اُ = ia		Sa dugim samoglasnikom ā čita se bilo koji harf nad kojim stoji uspravna crta.

أَوَى تَابَ إِلَيْنَا أُنْشَى أَوَّلِيْ أَوْوْ إِنَّا أَرَدْنَا ثَلَاثَةَ أَوْلَادٍ
 تَرَى أَدْيَانَا رَبُّوْ وَلَادَةُ نَبِيِّنَا نَادَيْنَا يَا أَبَانَا بَاتَ إِلَيْنَا وَلِيْنَا
 أَوَّلِيْ دُنْيَا لَوْلَا أَنْزَلْنَا يَارَبَّنَا إِنَّا ثَوَابًا أَدْنَى لَأَتِيَهُ
 إِلَى دَارِنَا أَنْتِ بِرِوَايَتِهِ بِلَادُنَا بَارِدَةٌ أَنِيَّةُ شُرَابٍ
 إِنَّا ثَنَّا لَابْنَهُ نُرْزِنَا وَلِيْنَا ذَاتَ لَيَالٍ

ف

FA

Izgovara se kao naš glas f, a pošto se spaja sa harfovima koji slijede u riječi, ima ove oblike:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
	ف	ف	ف	ف

فَ فِي أَفٍ دَفَ نَفَا لَفَ فَرَّهَ فَإِنَّ رَفَشًا
 فَتَتْ فَارَةً أَلِفٌ رَدِفَ أَيْنَا يَفْنَى فَانِيَةً فَإِذَا
 فَازَ تَوْفَى دَيْنًا بِفِلَزَاتٍ فَرَدَدْنَا فُرَادَى إِفْتَدَى
 يُنْفِدُ فَارَدَتْ فَتَتْ إِفْتَرَى فَاتِرٌ فَاتَ فَوْتًا وَفَاهُ
 فَتَانِ فَلَانُ نَفِدَ فَلًا فَأَوْرَثْنَا أَلْفَ فَيْلَةٍ
 بِوَافِدَةٍ نَفَنَفَ تُوْفِيَتِ أَلْفُ فُتَيَانٍ وَفَتَاهُ

SPAJANJE RIJEČI

U kur'anskom pismu ne čitaju se slova na kojima nema ni-
 kakva znaka. To naročito vrijedi za slovo ا | ل (lamut
 ta'rif) kada su na početku riječi ا | kad je na početku ا na kraju ri-
 ječi bez ikakva znaka. Prema tome ovisno od toga da li imaju kak-
 va znaka na njima ili nemaju, ovako ćemo ih čitati u donjim rije-
 čima:

بِالْأَثَرِ	= bil eseri	الْتَوْبُ	= es sevu
لَيْلَةُ الْبَدْرِ	= lejletul bedri	لِلدَّرَنَةِ	= lid dereneti
الْوَلَدُ	= el veledu	بِالذَّنْبِ	= biz zenbi
بِالْيَدِ	= bil jedi	وَالرَّبِّ	= ver Rabbi
تَوَلَّوْا	= tevellev	وَالزُّبُرِ	= vez zuburi

أَتَوْا بِالتَّوْبَةِ وَاللَّيْلِ بِالنُّدْبَةِ بِالْبَارِزِ بِإِشْنَانِ
أَوَّأَ بِالنَّارِ بِالذَّنْبِ فَالتَّالِيَاتِ الشَّوَابِ بِالثُّلُثِ
بِالشَّرَى بِالشَّوَابِ بِالذَّلِّ الدَّلُّ بِالنَّوَالِ بِالْأَثْمَارِ

—ى

DUGI SAMOGLASNIK I

Dugi samoglasnik *ī* nastaje kada se iza znaka kesre doda *—ى*. Znak kesre (mala uspravna crtica) može stajati ispod slova *ى*, a može i ispod prethodnog slova, s tim da *ى* nema drugog znaka, npr.:

Na početku riječi	U sredini riječi	Na kraju riječi
اِ	پ — ی	ی — ی

اِی بی ذی فی لی اِی وَرَنِّی لَا اَذْرِی
 بِوَادِ النَّیْلِ لَا یَزِیدُ الْفِیلُ لِلَّذِی یَرَوِی لِایْلَافِ
 وَالتَّینِ بِنَزِیفِ اَنْفِی رَرَنِّی ثَبَّتْنِی فِی دِیْنِ اُتْنِ
 دِیْنَارَا یُرِیدُ ثَوَابَ الدُّنْیَا وَالدِّینِ الْاَوَّلَادُ لِی
 زِیْنَةُ الدُّنْیَا یَا اَبِی اَدِّبْنِی فِی دِیْنِی وَلِدْفِی اِبْرِیْلَ

ق

KAF

Ovaj glas ne postoji u našem jeziku, jer je jak, a izgovara se krupno, iz dubine grla. Najbliži je našem glasu k. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
ق	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
	ق	ق	ق	ق

ق = ka } kratko
 ق = kan }

Pošto je ovaj jak glas, znak fetha () nad njim se čita kao kratko a (a ne kao e) a tenvin – udvostručena fetha () čita se kao kratko an (ne kao en).

قَ قَا أَ ذُقْ لَقَدْ قُلْ فَتْ يَقْدِرُ
 يَقْلِبُ قِدْرًا أَقْتَتْ إِذَا وَقَبَ فِرْدَةٍ قَارَةٌ
 اقْتَرَبَ الْفِرَاقُ بِالْإِقْرَارِ وَالْيَقِينِ قُفْلُ رُؤَاةٍ
 يُقْتَلُ أَرْزُقْنَا رِزْقًا وَقَادِرِينَ يُقَدِّرُ بِتَقْدِيرِ التَّوْفِيقِ
 فَانْفِقْ نَفَقَةً لِأَبِي ثَائِبٍ وَقَارِهِ لَا فَرْقَ فِي دِينِنَا بَيْنَ
 الْفَقِيرِ وَالْوَزِيرِ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ تَقْدَرُ الْأَرْزَاقُ

وَالْأَقْوَاتُ إِلَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ الْقَابِلَةِ أَنْذَرْنَا رَبُّنَا
رَبُّ الْفَلَقِ يُرِيدُ تِلَاوَةَ الْقُرْآنِ

وُ

DUGI SAMOGLASNIK U

Kada se iza znaka damme doda و (bez drugih hareketa) nastaje dugi samoglasnik ū (وُ). Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi	Na kraju riječi
أُ	وُ — وُ	وُ — وُ

أَوْ ذُو قُوَا أَبُودِرِّ اتُّو قُلُوبُنَا اتُّو نِي بِدَاوُدَ

اتَّقُوا إِذَا زُرْتُمُوَا وَالزَّيْتُونِ أَنْ يَنْفِقُوا يُولَدَ أَوْفُوا

الْقَتَالُونَ نُورُنَبِينَا يَتُوبُونَ يَنْفِقُونَ يَقْدَفُونَ تَوْقُونَ

وَقِفُوا النَّبِيُّونَ يَتُوبُونَ وَلَا يَذْنِبُونَ يَا وَدُودُ رَبِّي

الْفَارُوقُ ذُو قُوَّةٍ يَتْلُونَ الْقُرْآنَ أَوَّلَ الزُّبُورِ قُولُوا

وَالْقُبُورَ زُورُوا قَالُوا رَبَّنَا نَتُوبُ لِدُنُوبِنَا أَلَوْفُودُ

زَارُوا نَبِيَّنَا

م

MIM

Izgovara se kao naše m. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
م	مم	م	ممم	مم

مَسْمُومًا لَمْ يَمْزُجْ مِثْرًا مِثْرًا مِثْرًا

دُمِرَتْ فَدَمْدَمَ بِنِيمٍ مُدَدَّةٍ أَيْنَ الْمَفَرِّ مَرَامٍ

يَوْمُ الدِّينِ قَمْنُونَ لِمَ لَمْ تَرَ إِمَامًا أَنْتُمْ تَمُوتُونَ
أَمَّا أَتَمَّتْ لِلتَّالِمِيزِ قَلَمٌ يَا بَنِي آدَمَ لِمَنِ الْمَالُ
الْيَوْمَ إِذَا قُمْتُمْ الْمُرَافِقِ لَقَدْ مَاتَ الْيَوْمَ مُمَثِّلٌ
رَبِّ تَعَمُّ مُرَادَنَا أَمِينٌ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا أَمِنَهُ
أَمْ نَبِيَّنَا فَلَا تَلُومُونِي الْمَالُ وَالْبَنُونَ فِتْنَةٌ

٤

HEMZE

Hemze se zove glas kao suglasnik koji se nekad piše kao ا a nekad kao ٤ , a predstavlja glas koji ne postoji u bosanskom jeziku. Izgovara se ispuštajući zrak kroz stisnuto grlo. Kad je napisano sa sukunom izgovara se kao poluglas, oslanjajući se na predašnji glas (npr. دَابْ de'buṇ, بَرْوْ bi'ruṇ)

Hemze se piše nekad samo (٤) a nekad mu je nosilac ا ili و (bez tačaka) dok se na početku riječi piše uvijek u obliku elifa (ا).

Kada su و ili ا kao nosioci hemzeta, onda se oni ne čitaju.

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
	أ	أ	أ	أ

اَ = e
 اِ = i
 اُ = u

kratko

اِلسُّوْمُ اِنْ اَنْتَ اِبْدَأُ رِيْعَهُ يَوْمَئِذٍ
 فَهَ تَفِي اِذَا قَرَأْتَ يَا اُمِّي رَأَيْتُ الذِّئْبَ فَاِذَا فَانَتْ فَادِيَّةُ
 مُؤَدِّبٍ يُؤْتَوْنَ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ وَاُبْرِي لَوْلُو لِيْنُ تُوْتِرُ
 اَبَاؤُنَا وَاَبْنَاؤُنَا يُؤْمِنُونَ فَبَايَ الْاَمِّ فَاَذَنَ مُؤَذِّنٌ بِاَذْنِ
 وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتِ الْبِرِّ مَلُوءٌ بِالْمَاءِ

ك

KEF

Odgovara približno našem glasu k, s tim što se izgovara nešto mekše. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ك	ك	ك ك	ك	ك

كَ كُ كَا كَمْ إِلَيْكَ لَمْ يَكُنْ كُهُؤًا الْمَذَرَّ

كَئِفَ مِنْ كُتُبِ الْمَكْتَبِ تَبَارَكَتْ يَكْفِي لَكَ

كَأَنَّكَ مُبَارَكٌ كُونُوا قِرْدَةً أَكْبَرُ الْكُوْثَرُ مَلِكُ

يَوْمَ الدِّينِ أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِاللِّدِينِ

وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ فَوَيْلٌ لِلْمُكَذِّبِينَ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تُكْذِبُونَ

فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ رَبُّكَ يَرْزُقُ لَكَ الْبُرْكَاتِ ثُمَّ فَأَنْذِرْ
 وَرَبَّكَ فَصَبْرٌ وَلَكِنْ كَذَبَ وَتَوَلَّى وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
 كِذَابًا وَادْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلًا فَكُنْتُمْ

GUBLJENJE DUŽINE U IZGOVORU

Kada se spoji riječ koja se svršava na dugo ā, ī ili ū sa drugom riječi, onda to dugo ā, ī ili ū postanu kratki, npr.:

قَالَ	=	قَالُوا	—	قَالُوا الْآنَ	= kalul āne
لَ	=	لَا	—	لَا اللَّيْلُ	= lel lelu
فِ	=	فِي	—	فِي الدُّنْيَا	= fid dunjā
الَّذِ	=	الَّذِي	—	الَّذِي اسْتَمِنَ	= ellezi'tumine

إِنِّي الْيَوْمَ مَا الْقَلَمُ اتُّوَالِمَالِ فَأَمَّا الْيَتِيمَ إِذَا الْقُبُورُ
 فِي الدَّارِ إِلَى النُّورِ قَالَا الْيَوْمَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَاتَّقُوا

النَّارِ لَيِّنُوا الْقُلُوبَ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ ذَوِي الْقُرْبَى

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ إِنْ يَّ الْيَوْمَ فِي الدِّينِ لَنَا الْيَوْمَ إِلَّا الَّذِينَ

فِي الْكِتَابِ وَأَتُوا الزَّكَاةَ إِذَا انْقَلَبُوا لَا يَصْغُرُ الْأَكْبَرُ

فِي الثَّلَاثِ إِذَا اسْتَأْذَنُوا

ه ه

HE

Izgovara se iz dubine prsa, a približno odgovara našem h.

Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ه ه	ه ه	ه ه	ه ه	ه

Vidjeli smo prije da ovaj glas ه ه (h) kad ima nad njim dvije tačke (ه ه ه) onda se čita kao t.

وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ
 اللَّهُ لَكَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ الْحَمْدُ لِلَّهِ خَمَلًا كَثِيرًا

خ

HI

Ni ovaj glas ne postoji u našem jeziku. Izgovara se hrapavim glasom iz dubine grla, a samo donekle odgovara našem glasu h. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
خ	خ	خ	خ	خ

خَ

= ha

خَا

= han

Fetha nad ovim glasom se čita kao kratko a, a udvostručena fetha an.

خَ خِ خُ خَا خِي خَاهَا خَا أَخِ إِخْوَةٌ يَخُ بَلَخَ
 أَدْخَلَ خَرُوفٌ يُنْفَخُ الْبَخِيلُ خَوْخَةٌ بِخُ بَزْ
 خِلَافًا خَلَقَهُ لَا تَخَفُ أَخْلَدَهُ نَخْلٌ خَاوِيَةٌ خَلَقَهُ
 لِلْمُخْلِيفِينَ أَخَذَ أَخَذَهُ أَدْخَلَ الْخُرْنِ تَحَدَّثَ أَخْبَارًا
 أَمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ فَاللَّهُ خَيْرُ الْخَالِقِينَ
 لَحْمُ الْخِنْزِيرِ حَرَامٌ الْخَيْرُ أَمْ الْخَبَائِثُ وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا رَبِّ تَتَمَّمْ بِالْخَيْرِ إِنَّمَا الْخَيْرُ بِالْمَخَاتِيمِ
 وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى

ج

DŽIM

Izgovara se kao naše tvrdo dž, a piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
ج	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
	ج	ج	ج	ج

جَ جَاجُ جُ جَاجِي أَيْجَدُ جَوَابًا جَاءَ
رَجُلٌ مَحْجَحٌ حَاجُ التَّهَجُّ الْقُرْآنِي يُجْزِي جِبَالًا لِحَنَّةٍ
فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ وَإِذَا الْجِبَالُ
الْجَهْلُ قَبِيحٌ رَبُّنَا اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ الْجَنَّةُ تَحْتَ
أَقْدَامِ أُمَّهَاتِكُمْ نَحْنُ مُحْتَاجُونَ إِلَى خَالِقِنَا رَبِّنَا اللَّهُ
وَجَادِ لَهُمْ فِي الْأَمْرِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ فِي مَجْبِئِهِ
يُخْرِجُ مِنْهُمَا اللَّوْلُؤَ وَالْمَرْجَانُ الْآرَواحُ

جُنُودٌ مُّجَنَّدَةٌ ۖ إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ
يَا رَبَّنَا بِنَحْنَامِن نَارِ جَهَنَّمَ وَادْخِلْنَا الْجَنَّةَ

س

SIN

Izgovara se oštro kroz zube a odgovara našem s. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
س	س	س	سس	س

سَبَّ سُبَّ سَا سِي سَا سِي سُو
إِسَاءَ سُوءًا إِنْسُ سِرٌّ سَافِرٌ سَفِيرٌ
كَسْرَةٌ إِشْحَقَ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ رَبِّ يَسِّرْ

سَأَلَ سَائِلٌ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ فَسَبَّحَ وَاسْتَجَدَّ نُسَبِّحُ
إِنَّا أَرْسَلْنَا رَسُولًا وَبِاللَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى السَّلَامَةُ
فِي السُّكُوتِ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى سُرُورَ النَّاسِ
فِي لُبْسِ اللَّبَاسِ أَحْسَدُ تَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ
وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ
الْوَامَةِ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ الْمُسْلِمُ مِنْ سَلَمِ
الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ الْإِسْلَامُ دِينُنَا وَنَحْنُ مُسْلِمُونَ

ش

ŠIN

Potpuno odgovara našem glasu š, a piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
ش	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
	ش	ش	ش	ش

شَ شِ شَا شِ شِ شَبْرًا شَيْءٌ
 رِيشُ بِشَرِّ بَشَرٍ لَا تَمْشِ مَا أَشَاءُ أَشَارَ إِلَيْهِ
 شَتَوِيَّةٌ أَبْشَرْنَا بِبُشْرَى شَهِدَ شَاهِدٌ شَرِبْتُ شَرِبَةً
 فِي تَشْرِينِ الْأَوَّلِ هَاشِمِيٌّ قُرَيْشِيٌّ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ
 كَلِمَةُ الشَّهَادَةِ شَاكِرٌ اسْتَشْرَقَ لِشِفَاءٍ فِي الْخَمْرِ
 لِإِيْلَافٍ قُرَيْشٍ إِيْلَافِهِمْ رَحَلَةَ الشِّتَاءِ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ
 بِشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ثُمَّ إِذَا شَاءَ
 أَنْشَرَهُ ثُمَّ شَقَقْنَا شَقًّا الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ آيَتَانِ

ص

SAD

Ovaj glas ne postoji u našem jeziku jer je jak. Približno odgovara našem s, a izgovara se krupno pokupljenih usni i povučenog jezika. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ص	ص	ص	ص	ص

صَ

= sa

kratko

صَا

= san

Znak fetha (َ) nad ovim glasom se čita kratko a, a tenvin (ِ) čita se kratko an.

صَ صَا صَا صَا صَا صَا
 أَصْبُ بَرَصَ صَدَّ مُوَصِّ أَصْلًا صَلَاةُ الصَّفِّ
 الصَّيْفُ مَصْحَفٌ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ يَصُومُ وَيُصَلِّي
 النَّجَاةُ فِي الصِّدْقِ تَبُ تَوْبَةً نَصُوحًا وَخَصِلَ مَا

فِي الصُّدُورِ الْآنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ خَالِقُنَا
 صَبُورٌ وَمُصَوِّرٌ وَصَبَّارٌ كُنْ صَابِرًا فِي مُصِيبَةٍ
 أَصَابَكَ إِلَّا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ فَلَا صَدَقَ وَلَا
 صَلَى إِنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا صَدِيقَكَ مَنْ صَدَقَكَ لَأَمَنَ
 صَدَقَكَ إِنِّي أَصْحُو قَبْلَ الشَّمْسِ أَصْلَى الصُّبْحِ وَأَتْلُو دَرَسِي

ض

DAD

Ni ovaj glas ne postoji u našem jeziku, a samo malo je sličan našem d. Izgovara se kao krupno i tupo d, stavivši jezik pod nepce. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ض	ضد	ضد	ضن	ضن

ضَ = da

Fetha (◡) nad ovim glasom čita se kratko a,

ضًا = dan

a udvostručena fetha (◡◡) čita se kratko an.

ضَدَّ ضِدَّ ضًا دَا ضُ ضَا ضَى ضَا ضَى ضَوْ ضَوْ أَضَاءَ
بِضٌّ ضَلَالَةٌ فِي الْأَرْضِ لِيُضَوْكُمْ ضَرِيحِي
قَضَيْنَا ضَمَّةً الضَّلَالُ وَلَا الضَّالِّينَ مِنَ الضَّانِ
وَالضَّحَى فَتَرْضَى فِي تَضْلِيلٍ تَفَضَّلُوا مِنْ فَضْلِكُمْ
الَّذِينَ يَنْقُضُونَ زِينَةَ الْفَاضِلَةِ مَا الْأَرْضُ الْفَضْلُ
الْجَزِيلُ الضَّارِبُ سَيُضْرَبُ الْقَرْضُ مِقْرَاضُ حَبَّةِ
مَرْضُهُ تَضَحَّمُ وَالْقَلْبُ ضَاقَتْ مَنْ ضَاقَتْ يَدُهُ
فَرَضَ صَوْمَ رَمَضَانَ لِلْأَصْحَاءِ لِلْمَرْضَى فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا

الْأُمْلَى مَا الْحُطْمَةُ إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ فِطْرَةُ
 مَطَرُ وَابِلٌ أَرْسَلَ طَيْرًا كَطَيِّ السَّجَلِ وَالتَّاشِطَاتِ
 نَشْطًا وَمَاتَزَلَّتْ بِهِ الشَّيَاطِينُ لَا يَمْسُهُ جُنْبٌ
 لَا يَمْسُهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ لَا تُفْرِطُ وَلَا تُفْرِطُ طَاقَةُ
 الذَّرِّيَّةِ مَاءُ الْمَطَرِ طَاهِرٌ طَوْبِي لِلطَّلَبَةِ الْمُجِدِّينَ يَوْمَ
 نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى الطَّهَارَةُ شَطْرُ الْإِيمَانِ صَدَقَ مَنْ نَطَقَ

ظ

ZA

Ovaj glas ne postoji u našem jeziku, a samo malo odgovara našem z. Izgovara se kao krupno i tupo z, pokupljenih usni i povučenog jezika. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ظ	ظ	ظ	ظ	ظ

ظ = za
 ظا = zan

kratko

I nad ovim glasom fetha (ـَ) se čita
 kao kratko a, a udvostručena fetha
 (ـُ) kao kratko an.

ظَ ذَ ظِرُّ ظَا ذَا ظِرْ ظَا ظِي ظُو ظِي اَوْظِ اِيْظِ
 طِيَّ اَظَا فَظًا فِي ظِلِّ اَنْظَرَ يَنْظُرُ ذَوْحَظِ
 تَلْظِي وَالظَّاهِرُ الْاَظْنُ بِالظَّالِمِينَ ظِلَالًا حَافِظُ
 نَظْرَظْرَةٌ مُنْتَظَرٌ يَدَايَ نَظِيفَتَانِ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ
 اِنِّي حَفِظْتُ الدَّرْسَ كِتَابِي اَنْظِفُ مِنْ كِتَابِهِ دَائِمًا
 فَاَنْذِرِ الظَّالِمِينَ حَافِظُوا الصَّلَوَاتِ مَنْ صَبَرَ ظَفَرَ

مَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمُ الظُّفَرُ الْكَبِيرُ لَا تَنْظُرُ
إِلَى مَنْ قَالَ وَانْظُرْ إِلَى مَا قَالَ النِّجَافُ فِي حِفْظِ اللِّسَانِ

ع

AJN

Ovo je oštro grleni glas. Ne postoji u našem jeziku. Izgovara se kao polovina glasa "a" otvorenih usta, tako da se zrak propusti kroz stisnuto grlo. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
ع	ع	ع	ح	ع

قَا = a
 قَا = an
 عْ عْ عْ = u
 عِ عِ عِ = i

kratko

Pošto je i ovaj glas jak, fetha se i nad njim čita kao kratko a (ne kao e), a udvostručena fetha se čita kao an (ne kao en).

عَا حَى عَى	= a	} dugo
عَى حَى	= i	
عُو عُو	= u	

عَدَّ عِجْ عَا عَى إِي عَوَاوُ عُو عَوُ
 دَعَّ عَدَّ عِشْ عَفَا عِزُّ عُتُوَا بَعَثَ عَيْبَ بُعْثَ آغْلُ
 عَنِ النَّعِيمِ أَعُوذُ فَارْجِعْ الصَّبْرُ جَمِيلٌ الْبَصْرُ عَلَى
 عَبْدِهِ شَرْعًا مِعْرَاجُ النَّبِيِّ الصَّادِقُ مُعَزِّزٌ لَا أَعْبُدُ
 مَا تَعْبُدُونَ عَالِمٌ فَعَالَ عَقْلٌ سَلِيمٌ الْوَلَدُ الْمَطِيعُ
 الْعِلْمُ نُورٌ السَّاعِي نَاجِحٌ الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ بَعْدَابٍ وَاقِعٌ
 عَدْلُ سَاعَةٍ يَعْدِلُ عِبَادَةٌ سَبْعِينَ سَنَةً وَجَعَّ فَاوَعَى
 يَا عَلِيُّ كُنْ عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا كُلُّكُمْ رَايٌ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ

رَعِيَّتِهِ وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا مَنْ يَدَعِ عِبَادَةَ
يَقَعُ فِي عُسْرِ أَبِي اللَّهِ أَنْ يَقْبَلَ عَمَلُ صَاحِبِ بُدْعَةٍ
حَتَّى يَدَعِ بُدْعَتَهُ مَا عَمِلَ أَفْضَلَ مِنْ إِشْبَاعِ كَبِدٍ
جَائِعَةٍ أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ

غ

GAJN

Ni ovaj glas ne postoji u našem jeziku. Samo donekle odgovara našem g, a izgovara se duboko jakim grlenim glasom. Piše se:

Na početku riječi	U sredini riječi		Na kraju riječi	
	Spojeno	Rastavljeno	Spojeno	Rastavljeno
غ	غ	غ	خ	غ

غَا = ga
 غَا = gan } kratko

Kao kod svih dosadašnjih jakih glasova, fetha se i nad ovim glasom čita kao kratko a, a udvostručena fetha kao an.

غَا غَا غَا غَا غَا غَا غَا غَا غَا غَا
 غُفِرَ فَرَحٌ نَزِيغًا بِغَيْرِ غِشَاوَةٍ لِيَطْغَى مَا غَفَى عَنْهُ
 الْغَاشِيَةُ بِالطَّاعِيَةِ اغْتَسَلَ يَغْفِرُ الْغَيْبَةَ حَرَامٌ
 إِذَا يَغْشَى رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ قَدْ
 وَصَلْنَا الْغَايَةَ مَنْ يَغْفِرُ يَغْفِرُ مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا
 تُقْبَلُ تَوْبَةُ عَبْدٍ مَالَهُ يَغْرِغِرُ حِكْمَةً بِالْغَةِ فَاتُغْنِ النُّذُرُ
 إِذَا يَغْشَى السَّيِّدَةَ مَا يَغْشَى مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى
 رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَأَنْتَ غَفُورٌ رَحِيمٌ آمِينَ

حُرُوفُ الْهَجَاءِ

ARAPSKA ABECEDA

Slovo (harf)	Arapski naziv	Odgova- ra našem glasu	Slovo (harf)	Arapski naziv	Odgova- ra našem glasu
ا ء	Hemze, elif	—	ض	dad	—
ب	ba	b	ط	ta	—
ت	ta	t	ظ	za	—
ث	sa	—	ع	ajn	—
ج	džim	dž	غ	gajn	—
ح	ha	—	ف	fa	f
خ	ha	—	ق	kaf	—
د	dal	d	ك	kaf	k
ذ	zal	—	ل	lam	l
ر	ra	r	م	mir	m
ز	za	z	ن	nun	n
س	sin	s	و	vav	—
ش	šin	š	ه	ha	h
ص	sad	—	ي	ja	j

NEKA PRAVILA KOJA SE ODNOSI NA SAMOGLASNIKE, SUGLASNIKE I UČENJE U KUR'ANU

1. ـَـ Ovaj znak je za veću dužinu a stoji iznad dugih ā (آ), ī (يَ) i ū (وُ) i služi za njihovo još duže izgovaranje, npr.:

جَاءَ	- džāe	فَلَمَّا أَضَاءَتْ	= felemmā edāet
سَيِّءٌ	= sīe	قُولُوا آمَنَّا	= kŭlŭ āmenna
سُوءٌ	= sūun	فِي أَنْفُسِكُمْ	= fī enfusikum

2. Dugi samoglasnik ū (وُ) izgovara se kao da je napisa-
no sa kratkim samoglasnikom u (ُ) na početku ovih riječi:

أُولَئِكَ أُولَئِ أُولُو

dok se posljednji (kod riječi أُولُو i njima sličnim) izgovara dugo ako se ove riječi ne spajaju sa drugom riječju koja slijedi.

3. Dugi samoglasnik ū (أُ) izgovara se kratko na više mjesta u Kur'anu, npr.:

هَؤُلَاءِ عُلَآؤُ

4. Kratki samoglasnik u (ُ) damma iznad ڤ čita se kao dugi samoglasnik ū u ovim riječima:

مَاوِرِي دَاوُدَ يَلُونِ يَسْتَوْنَ تَلُونِ غَاوُنَ

5. U nekim riječima kratki samoglasnik e (َ) fetha čita se kao dugo ā, npr.:

هَذَا	= hāzā	اللَّهُ	= Allāhu
ذَلِكَ	= zālike	الرَّحْمَنُ	= Er Rahmānu
هَكَذَا	= hākeza	ثَلَاثَةٌ	= selāsetun
إِلَهُ	= ilāhun	لَكِنْ	= lākin

6. Riječ أَنَا izgovara se kao da je napisano أَنْ – ene, osim ako se na njoj predahne.

7. Tenvin (ً) – udvostručena fetha uvijek se piše sa nosiocem elifom (ا) osim na ا و ي koje se ne čita, npr.:

مُسْتَمَيِّ فَتًى هُدًى جَنَّةً

8. Objašnjeno je prilikom obrade svakog harfa da se fetha (َ) čita kao kratko a (ne e) i udvostručena fetha – tenvin (ً) kao kratko an (ne en) kada stoji nad jednim od ovih devet jakih suglasnika koji ne postoje u našem jeziku:

ق غ ع ظ ط ض ص خ ح

Međutim treba zapamtiti da ako na njima stoji sukun a prije njih meki suglasnik sa fethom, onda se i ta fetha čita kao kratko a, npr.:

نَحْنُ	= nahnu	أَطْعَمَهُمْ	= at'amehum
يُخْرِجُ	= jahrudžu	أَضْلَالًا	= adlālen
وَاصِرٍ	= vasbir	يُظْلِمُهُمْ	= jazlimuhum

بَعْدَ	= ba'de
مَغْضُوبٍ	= magdūbun
يَقْرَأُ	= jakreu

Ovo se pravilo ne odnosi na tešdid, npr.:

وَالصَّبْرُ (وَاصِرٍ)	= ves sabru
الضَّلَالُ (أَضْلَالًا)	= ed dalālu
الطَّعَامُ (أَطْعَمَهُمْ)	= et taāmu

9. Samoglasnik (ـَ) – fetha izgovaraće se kao kratko a kod ovih riječi:

اللَّهُ = Al-lāhu

رَبِّ = Rabbi

اللَّهُمَّ = Al-lāhumme

رَبَّنَا = Rabbenā

10. Glas h (هـ) sa kesrom ili dammom (ـَ ـِ) koji na ovaj način dolazi samo na kraju riječi, ako ima pred njim harf sa harekom (ـُ) izgovara se dugo, a ako pred njim stoji harf sa sukunom ili bez ikakva znaka izgovara se kratko, odnosno kesra i damma čitaju se kao i, u, a ne kao dugo ī, ū.

P R I M J E R I Z A

DUGO IZGOVARANJE

فَلَهُ = felehū
رَبُّهُ = Rabbuhū
رَسُولُهُ = resuluhū
بِهِ = bihī
خَيْرُهُ = hajrihī
بَعْدَهُ = ba'dihī
كَتَبَهُ = ketebehū

KRATKO IZGOVARANJE

مِنْهُ = minhu
فِيهِ = fīhi
إِبْتِلَاؤُهُ = ibtilāhu
نُوحِيهِ = nūhīhi
عَلَيْهِ = alejhi
يَهْدِيهِ = jehdīhi
لِلَّهِ = Lil-lāhi

Izuzetno je kod riječi **فِيهِ مُهَانًا** (fihī muhānā).

11. Riječ **مَجْرِيهَا** u Kur'anu treba učiti medžreha. Kratko e koje stoji na r treba otegnuti tankim glasom kao e, a ne kao dugo a.

12. U Kur'anu ima na jednom mjestu napisano **لَكِنَّا** koju riječ treba čitati kratko kao da je napisano **لَكِنَّ** osim ako se na tu riječ predahne.

13. Kad se predahne na riječi koja se završava jednim od ovih znakova onda ćemo svaku takvu riječ izgovarati kao da se završava znakom sukun (), npr.:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ - إِيَّاكَ نَعْبُدُ = ijjāke na'bud

بِاللَّهِ - بِاللَّهِ = bil-lāh

مَا تَفْعَلُونَ - مَا تَفْعَلُونَ = mā tef'alūn

غَفُورٌ رَحِيمٌ - غَفُورٌ رَحِيمٌ = Gafūrun Rahīm

لَوْ مَتَّعْنَاهُم - لَوْ مَتَّعْنَاهُم = levmete lāim.

Ali ako pak stanemo na riječi koja se završava znakom , onda se svršetak te riječi izgovara sa dugim ā. Npr.:

غَفُورًا - غَفُورًا	= Gafūrā
هُدًى - هُدًى	= hudā
تَطْهِيرًا - تَطْهِيرًا	= tat hīrā
رِضًى - رِضًى	= ridā

14. Kad se staje na riječi koja se završava sa **و** ili **ي**, onda će se **و** pretvoriti u dugo u (**وُ**) ako prethodni harf ima znak (**ـُ**), a **ي** u dugo i (**يـِ**) ako prethodni harf ima znak (**ـِ**), Npr.:

هُوَ - هُوَ	= hū
هِيَ - هِيَ	= hī
أَنْ يَغْضُو - أَنْ يَغْضُو	= en jagdū
رَضِيَ - رَضِيَ	= radī.

15. Ako zastanemo na riječi koja se završava sa okruglim **t** (**تة**), onda ćemo to **t** izgovarati kao **h**, npr.:

بِالْآخِرَةِ - بِالْآخِرَةِ	= bil āhireh
فِي الْحُطَمَةِ - فِي الْحُطَمَةِ	= fil hutameh

بِإِمْرَأَةٍ - بِإِمْرَأَةٍ = bi imreeh

جَنَّةً - جَنَّةً = dženneh

Kod svih navedenih primjera kad se produži sa učenjem, izgovaraćemo ih prema postojećim znacima.

16. Ako zastanemo na riječi koja se završava sukunom (ة) ili dugim samoglasnicima (أ-و-ي), te riječi ćemo izgovarati kao da nismo ni stali, npr.:

عَلَيْهِمْ = alejhim

قُولِي = kūlī

أَمَنُوا = amenū

جَعَلَا = džealā

17. Učeći u Kur'anu vidjećemo da ima iznad nekih riječi znakova koji označavaju da li je dobro predahnuti, gdje se može stati i gdje se ne može stati, kao npr.:

— Na kraju svakog ajeta može se stati bez obzira na znakove. Znak ili je isto što i naša tačka (.) i dolazi na svršetku svakog ajeta.

— ه , znači da je zaustavljanje na toj riječi obavezno.

— ي , znači ne smije se stati, a ako smo stali moramo tu riječ opet učiti, osim ako je na kraju ajeta.

— ط , znači da je zaustavljanje ispravno — dobro.

— ع , znači da je zaustavljanje vrlo pogodno.

– قَدْ قُلْ znači bolje je stati.

– قُلْ znači bolje je preći, i

– ove tri tačke ponovljene dva put znače da ako se predahne na prvu riječ da se ne predahne na drugoj riječi, a ako se na prvoj ne zastane, na drugoj riječi se stoji.

18. U Kur'anu ima ispod nekih riječi znak **مد** koji znači da harf ispod kojeg stoji ovaj znak treba čitati dugo, i znak **فصر** koji znači da harf ispod kojeg stoji ovaj znak čitati kratko, npr.:

نَفَقَاتِهِ = nefkahu

رَوْفٌ = reūfun

آبَاؤُكُمْ = ābāukum

يُوسَى = jeūsen

19. U Kur'anu ima mnogo riječi na kojima se ne može stati, a to su, uglavnom, ove:

حَاشَ مَا لَا بَلَىٰ أَنْ إِنَّ كَانَتْ إِنَّمَا فِي مِنْ إِلَىٰ

إِلَّا عَلَىٰ رَبِّمَا لَوْلَا لَعَلَّ إِذْ كَمْ بَعْدَ قَبْلِ كُلِّ

كُلِّ حَتَّىٰ ثُمَّ أَوْ إِنَّمَا لَمْ بَلْ لَكِنْ لَمْ عَنْ لَمَّا هَلْ ذُو

ذِي ذَا كَيْفَ مِثْلُ لَنْ قَدْ سَوْفَ لِمَ عَمَّ

20. U Kur'anu dvadeset i četiri sureta (poglavlja) počinju sa slijedećim kraticama (siglama) koje treba čitati ovako:

الْمَ = أَلِفْ لَامْ مِيمٌ الرَّ = أَلِفْ لَامْ رَا
الْمَرَّ = أَلِفْ لَامْ مِيمٌ رَا كَرِهَيْعَصَ = كَافْ هَا يَاءُ عَيْنٌ صَادُ
طُهُ = طَاهَا طُسْ = طَاسِينِ طُسَمَ =
طَاسِينِ مِيمٌ صَ = صَادُ يُسْ = يَاسِينُ
حُمَ = حَامِيمٌ حُمُ عَسَقَ = حَامِيمٌ عَيْنِ سِينِ قَافُ
قَ = قَافُ نَ = نُونُ

Prije prelaska na učenje Kur'ana (kiraet) iz početka, preporučuje se učenje posljednjeg džuza (dio — 10 lista) i Jasini — šerif, počevši od dova i kraćih poglavlja (sureta) sa metodičkim vježbanjem u učenje sa mekamom i tedžvidom.

غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ④ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ⑤
وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑥

(١١٤) سُورَةُ النَّاسِ مَكِّيَّةٌ
وَأَيَّاهَا ٦ نَزَلَتْ بَعْدَ الْفَلَقِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ②
إِلَهِ النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④
الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤ مِنْ الْخِئْثَةِ
وَالنَّاسِ ⑥

كَسَبَ ② سَبَّحْنِي نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③ وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ④ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِنْ مَسَدٍ ⑤

(١١٢) سُورَةُ الْاِخْلَاصِ مَكِّيَّةٌ
وآياتها ٤ نزلت بعد الناس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُولَدْ ③ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

(١١٣) سُورَةُ الْفَلَقِ مَكِّيَّةٌ
وآياتها ٥ نزلت بعد الفيل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ

(١١٠) سُورَةُ النَّصْرِ نَزَلَتْ بِمَعْنَى فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ
فَنَعَدَ مَلَائِكَةَ وَهِيَ آخِرُ مَا نَزَلَ مِنَ السُّورَةِ
وَأَيَاتُهَا ٣ نَزَلَتْ بَعْدَ التَّوْبَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ
فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ
إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

(١١١) سُورَةُ الْمَسَدِ مَكِّيَّةٌ
وَأَيَاتُهَا ٥ نَزَلَتْ بَعْدَ الْفَاتِحَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا

(١٠٨) سُورَةُ الْكَوْثِرِ مَكِّيَّةٌ
وَأَيَاتُهَا ٣ نَزَلَتْ بَعْدَ الْعَادِيَّاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾
إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

(١٠٩) سُورَةُ الْكَافِرُونَ مَكِّيَّةٌ
وَأَيَاتُهَا ٦ نَزَلَتْ بَعْدَ الْمَائِدَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَتَّيِبُهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِي
أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

(١٠٧) سُورَةُ الْمَاعُونِ
مَكِّيَّةٌ ثَلَاثُ آيَاتٍ الْأُولَى مَدَنِيَّةٌ الْبَقِيَّةُ
وَأَيَّاهَا ٧ نَزَلَتْ بَعْدَ التَّكْوِينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ
الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣﴾
فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ
سَاهُونَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ
الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

(١٠٥) سُورَةُ الْفِيلِ مَكِّيَّةٌ
وآيَاتُهَا ٥ نَزَلَتْ بَعْدَ الْكَافُرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

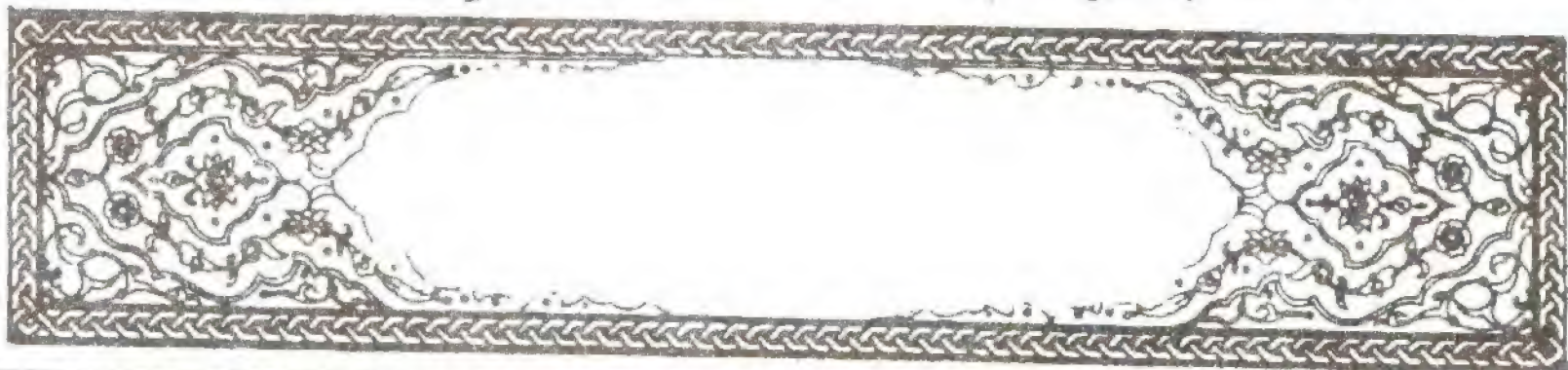
الَّذِي تَرَكَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝
الَّذِي جَعَلَ كَيدَهُمْ
فِي تَضَلُّيلٍ ۝ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝
تَرْمِيهِمْ
بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ۝ فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ أَلْفُكَةٍ ۝

(١٠٦) سُورَةُ قُرَيْشٍ مَكِّيَّةٌ
وآيَاتُهَا ٤ نَزَلَتْ بَعْدَ التَّيْنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا يَلَافُ قُرَيْشٌ ۝
إِلَّا لِفِئِمِّ رِحْلَةِ الشِّتَاءِ

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْفُسًا مَا فَهَمَ لَهُمَا
 مَا لَكُونَنَّ ۝ وَذَلَّلْنَا ظَهَرَ فَهْمِهِمْ فَتَبَوَّأُوا مِنْهَا بَنَاتًا لَّكُونَنَّ
 ۝ وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ۝ وَاتَّخَذُوا
 مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنصَرُونَ ۝ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَبْذَرَهُمْ
 وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحْضَرُونَ ۝ فَلَا يَخْزِيكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا
 يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۝ أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ
 نُّطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ۝ وَضَرَبْنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ
 قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ۝ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي
 أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ۝ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ مِنَ
 الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقِدُونَ ۝ أَوَلَيْسَ الَّذِي
 خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ
 الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ۝ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
 ۝ فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ۝

إِنَّا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاعِهُونَ ﴿٥٥﴾ هُمْ
 وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكِينُونَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ
 فِيهَا فَاكِكَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعُونَ ﴿٥٧﴾ سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ
 رَجِيمٍ ﴿٥٨﴾ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٥٩﴾ أَلَمْ نَعْهَدْ
 إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
 مُبِينٌ ﴿٦٠﴾ وَإِنْ عَبْدُوْنِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ
 أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٢﴾ هَذِهِ
 جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾ إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ
 تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾ الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ
 وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا
 عَلَى أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَنَّى يُبْصِرُونَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَاءُ
 لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ
 ﴿٦٧﴾ وَمَنْ نَعْمِرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾ وَمَا
 عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ
 ﴿٦٩﴾ لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

وَاَيُّهُ لَهْمُ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِ الْمَشْحُونِ ١١ وَخَلَقْنَا
لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ١٢ وَاِنْ نَشَاءُ نُفْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ
وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ١٣ اِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا اِلَىٰ حِينٍ
١٤ وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ اَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ١٥ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ اَيَّةٍ مِنْ اَيَاتِ
رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ١٦ وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ انْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمْ
اللَّهُ قَالُوا الَّذِي نَكْفُرُ بِالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
اَنْطِعُمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ اَظْعَمَهُ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ١٧ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ
هَذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ١٨ مَا يَنْظُرُونَ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ١٩ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا اِلَىٰ
اَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ٢٠ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَاِذَا هُمْ مِنَ الْاَجْدَاثِ اِلَىٰ
رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ٢١ قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ
الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ٢٢ اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
فَاِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ٢٣ فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ
شَيْئًا وَلَا يُتَجَزَّوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ٢٤

وَمَا أَنزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنْ سَمَاءٍ وَمَا
كُنَّا مُنْزِلِينَ ۝٢٨ إِن كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ
خَامِدُونَ ۝٢٩ يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا
كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۝٣٠ أَلَمْ يَرَوْا كَمَا أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ۝٣١ وَإِنْ كُلُّ لُكَّا جَمِيعٍ
لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ۝٣٢ وَآيَةٌ لَهُمْ الْأَرْضُ الْمِيْتَةُ أَخْبَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا
مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ۝٣٣ وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَجِيلٍ
وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ۝٣٤ لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ۝٣٥ سُبْحَانَ الَّذِي
خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ
وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ۝٣٦ وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ
فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ۝٣٧ وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ هَآذِلِكَ
تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝٣٨ وَالْقَمَرَ قَدَرْنَا مَنَازِلَ حَتَّى
عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ۝٣٩ لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ
الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ۝٤٠

وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ
 إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا
 بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْنَكُم مَّرْسَلُونَ ﴿١٤﴾ قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا
 بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ ﴿١٥﴾
 قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْنَكُم مَّرْسَلُونَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَا الْإِبْلَاجُ
 الْمُبِينُ ﴿١٧﴾ قَالُوا إِنَّا نَطِيرُنَا بِكُمْ لَيْلٍ لَمَّا تَنْتَهُوَالْزُّجُمَنَّاكُمْ
 وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ
 إِنَّ ذِكْرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٩﴾ وَجَاءَ مِنْ
 أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ
 ﴿٢٠﴾ اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٢١﴾
 وَمَالِيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾ أَأَتَّخِذُ مِنْ
 دُونِهِ آلِهَةً إِنْ يُرِدْنِ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِي عَنْهُمْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا
 وَلَا يُنْقِذُونِ ﴿٢٣﴾ إِنِّي إِذًا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾ إِنِّي
 أَمِنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونِ ﴿٢٥﴾ قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي
 يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٧﴾

يس

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَس ١ وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ٢ إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ٣ عَلَى

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ٤ تَنْزِيلِ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ٥ لِتُنذِرَ
 قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ ٦ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ
 عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ٧ إِنَّا جَعَلْنَا فِي آعْنَاقِهِمْ
 آغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ٨ وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ
 أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا
 يُبْصِرُونَ ٩ وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا
 يُؤْمِنُونَ ١٠ إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْغَيْبَ
 فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ١١ إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَى وَنَكْتُبُ
 مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ ١٢

مِنْ رُسُلِهِ ^ج وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ^ط غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
الْمَصِيرُ ﴿٢٨٥﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ^ج لَهَا
مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ
نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ^ط
وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا
عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ
مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ
رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ^ط وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
 لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
 مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
 وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
 وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا
 وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ مَا فِي
 السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ
 أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ
 مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨١﴾ آمَنَ الرَّسُولُ
 بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ
 وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ

(٢) سُورَةُ الْبَقَرَةِ مَكِّيَّةٌ

١٢ آيَةً ٢٨١ قُرْآنٌ نَزَّلَ فِي بَنِي إِسْرَءِيلَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنزَلَ عَلَىكَ الْكِتَابَ لَا رَيْبَ فِيهِ

هُدًى لِلْمُتَّقِينَ ۝ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ

وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ۝

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ

مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝

أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

وَأَنبَأْنَا فَاثِنًا زُوسَ بْنَ مَرْثَدَةَ

وَمَنْ أَفْكَرُ سُورَةُ الْبَقَرَةِ مَكِّيَّةٌ

(١) سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

تَكُونُ آيَاتُهَا سِتًّا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ② الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ ④ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ

نَسْتَعِينُ ⑤ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ⑥

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ

عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ⑦

نَزَلَتْ بَعْدَ الْمَدَنِيِّ

MĚŠIHAT ISLAMSKÉ ZAJEDNICE SANDŽAKA
EL-KELIMEH